

Kleinbedrijf Indexcijfers 1e kwartaal 2021

Aanleiding Kleinbedrijf Index

Dit is de tweede publicatie van de Kleinbedrijf Index, een gezamenlijk initiatief van Qredits, ONL voor ondernemers en het Kenniscentrum Digital Business & Media van de Hogeschool Utrecht. Vier keer per jaar peilen wij onder de kleinbedrijven hoe zij ervoor staan.

Er is geen discussie over het belang van ondernemers zonder personeel en micro ondernemers voor de Nederlandse economie. Zij vertegenwoordigen 95,5% van alle ondernemers in Nederland. Samen zorgen zij bijna voor een kwart van alle bedrijfswinsten en een derde van de werkgelegenheid in het bedrijfsleven. Toch wordt er onvoldoende onderzoek gedaan naar ondernemers zonder personeel en het kleinbedrijf. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) neemt in de conjunctuurmonitor alleen bedrijven mee met 5 medewerkers of meer. Dat betekent dat in de economisch en financiële kwartaalcijfers de ontwikkeling bij ondernemers zonder personeel, starters en de meeste kleinbedrijven ontbreken.

Bedrijfs grootte doet er toe. Maatregelen voor bedrijven met 10 – 250 medewerkers zijn niet automatisch effectief of zelfs contraproductief voor starters, ondernemers zonder personeel en de micro ondernemers. Hoe kleiner de bedrijven, hoe kwetsbaarder enerzijds, door beperkte middelen en mensen. Anderzijds zijn zij vaak het meest wendbaar, flexibel en productiever.

De verwachting scores zijn de percentages verbeteringen minus de percentage verslechtingen voor het volgende kwartaal.

Samenstelling van het onderzoekspanel

Het panel voor deze tweede uitvraag bestaat uit 6.000 ondernemers. De ondernemers zijn digitaal uitgenodigd voor het invullen van de Kleinbedrijf vragenlijst. De vragenlijst is tussen begin maart en half april ingevuld. De corona maatregelen zijn in maart 2021 licht versoepeld, zoals het openen van de kappers, het winkelen op afspraak en buiten sporten. De horeca, de evenementen en culturele sector zijn nog volledig gesloten.

Er zijn 1.259 deelnemers, een response van 21%. De meeste vergelijkende analyses zijn gebaseerd op circa 1.049 waarnemingen als gevolg van data-uitval. De kenmerken van de deelnemers zijn vrijwel identiek gebleven aan de eerdere meting, zij het dat dit keer meer kenmerken zijn uitgevraagd:

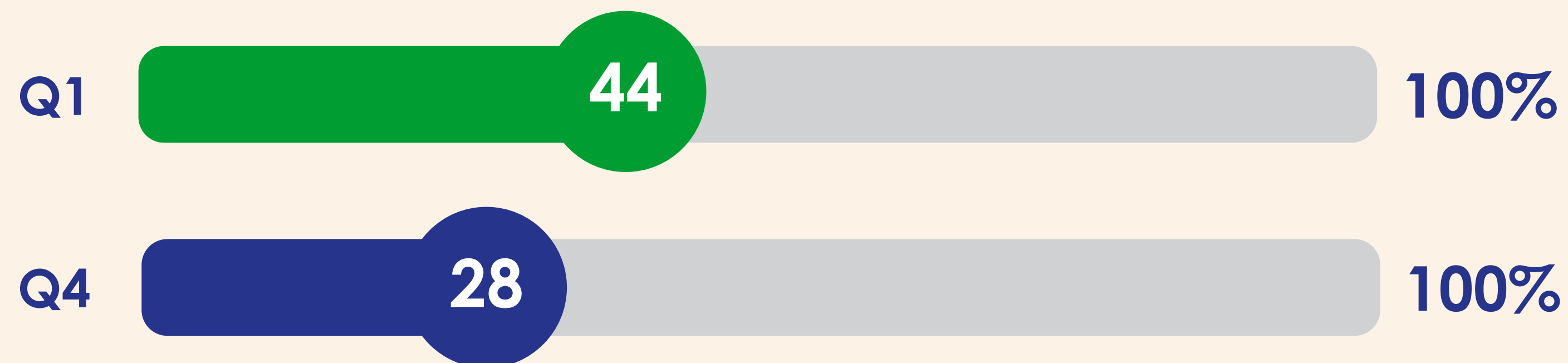
- Een derde van de ondernemers is vrouw.
- Bijna de helft (44%) van de ondernemers is starter (maximaal 5 jaar actief).
- 97% van de ondernemers heeft minder dan 10 personeelsleden, 63% zijn zelfstandig beroepsbeoefenaar zonder personeel.
- De sectoren (detail)handel (25%), horeca (13%), zakelijke dienstverlening (11%), technische beroepen (11%) en zorg/verzorging (8%) zijn goed vertegenwoordigd.
- De ondernemers hebben een MBO-(55%) of een HBO/universitaire opleiding voltooid (34%).
- Hun leeftijd is tussen de 25 jaar en 70 jaar, de meeste zijn 41 jaar – 55 jaar (48%).
- Zij zijn goed regionaal gespreid, actief in zowel dorpen als kleinere tot de grootste steden.
- De ondernemers drijven hun nering vooral in de provincies Noord-Holland (16%), Zuid-Holland (16%), Gelderland (14%), Noord-Brabant (14%) en Overijssel (11%).

Omzetindex

44% van de ondernemers uit het kleinbedrijf heeft een omzet van boven de 5000 euro per maand. In het laatste kwartaal van 2020 was dit nog 28%.

- Starters hebben een significant lagere omzet dan gevestigde ondernemers.
- Ondernemers zonder personeel hebben een significant lagere omzet dan ondernemers met personeel.
- De sectoren Horeca en Zorg/Verzorging hebben een significant lagere omzet dan andere branches.

Ondernemersvertrouwen

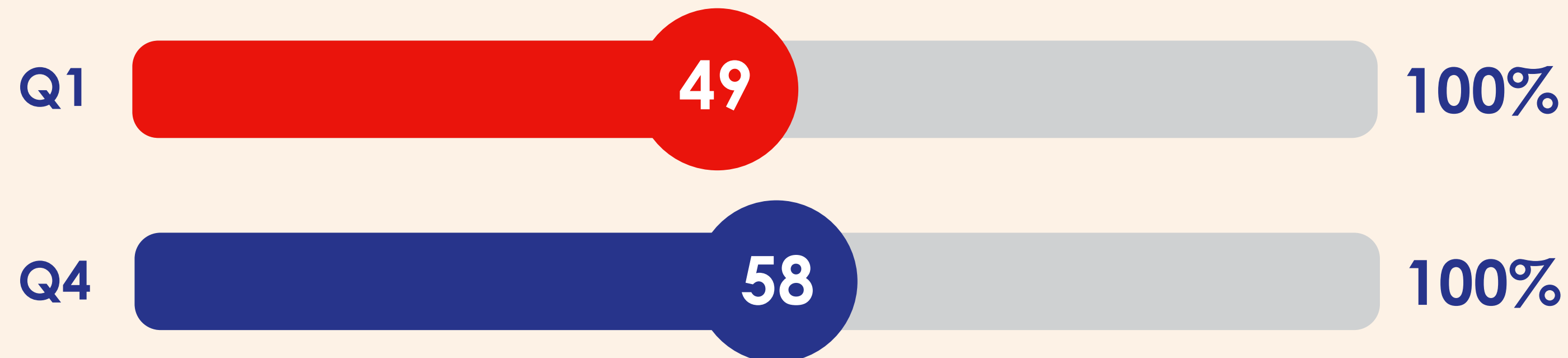
-2%

Het ondernemersvertrouwen is nog steeds licht negatief, maar significant hoger dan in het laatste kwartaal 2020 (-18%). Alleen de horeca wijkt sterk af met -47%.

- Geen verschil starters en gevestigde ondernemers.
- Ondernemersvertrouwen bij ondernemers zonder personeel is met -8% significant lager dan bij ondernemers met personeel +7%.

Betalingsindex

49% van de ondernemers uit het kleinbedrijf betaalt op tijd.
In het laatste kwartaal van 2020 was dit nog 58%.

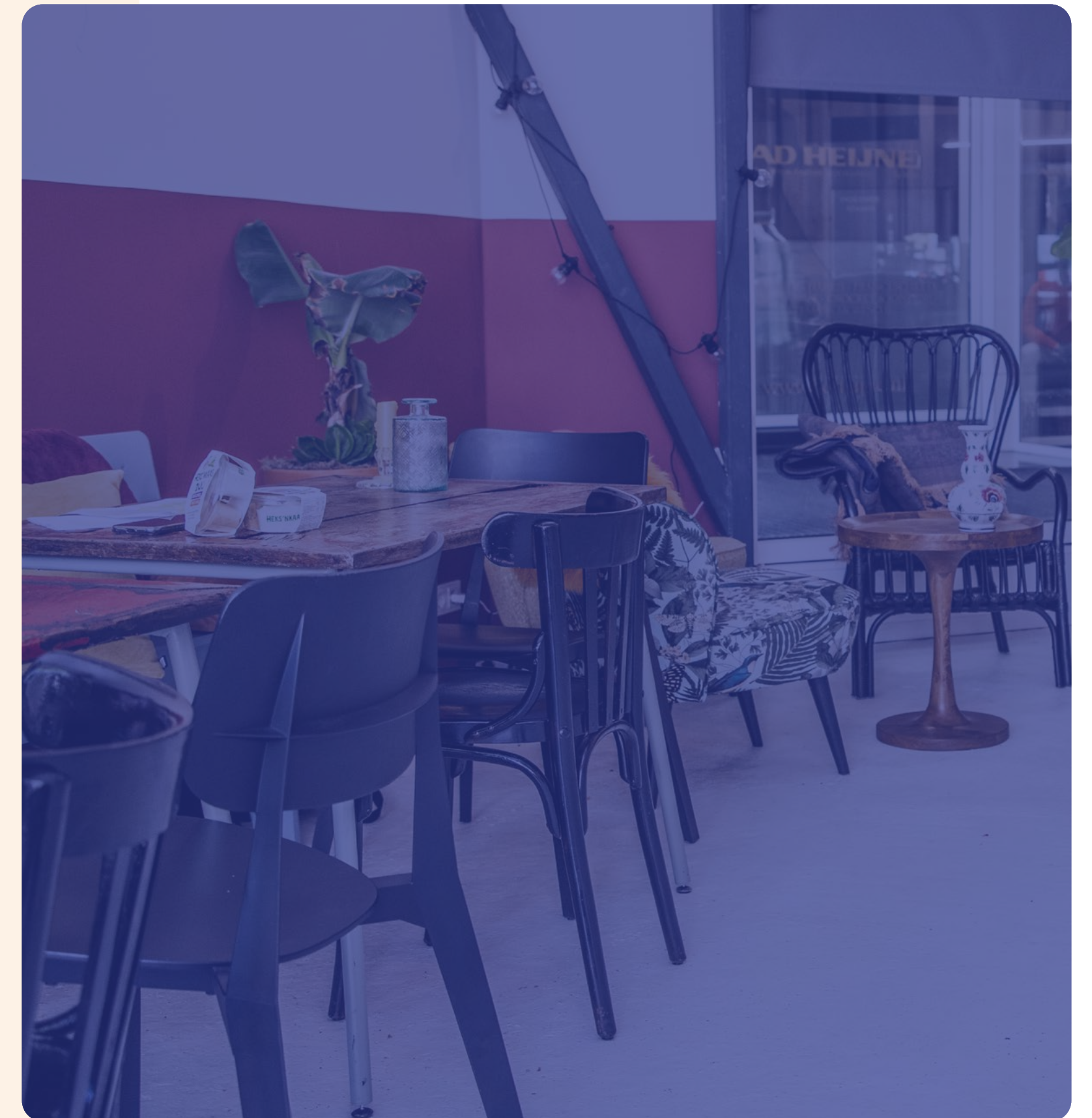
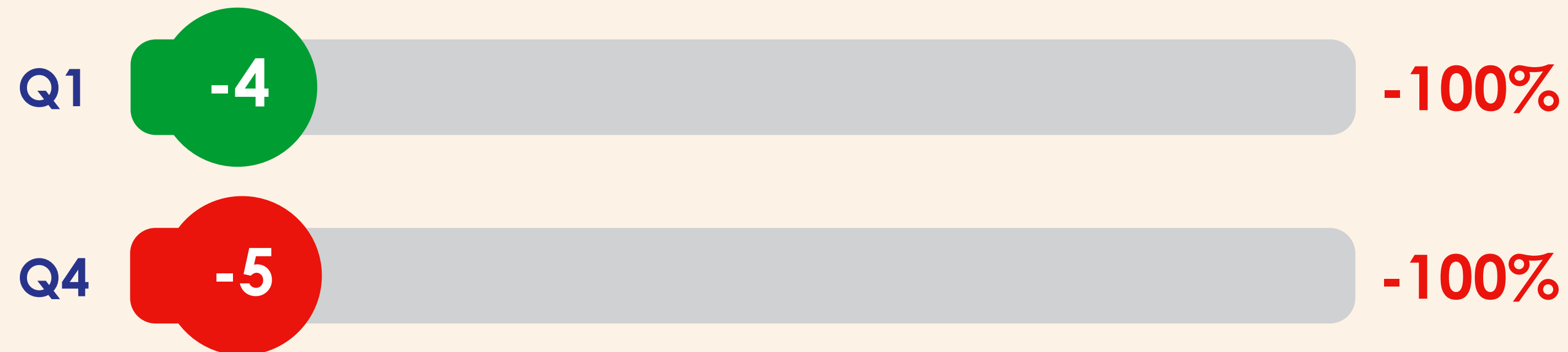
Verwachting tweede kwartaal 2021

+13%

- Geen verschil tussen starters en gevestigde ondernemers.
- Ondernemers zonder personeel hebben meer betalingsproblemen dan ondernemers met personeel.
- Horeca, zakelijke dienstverlening en detailhandel hebben een significant lagere betalingsindex.

Werkgelegenheidsverwachting

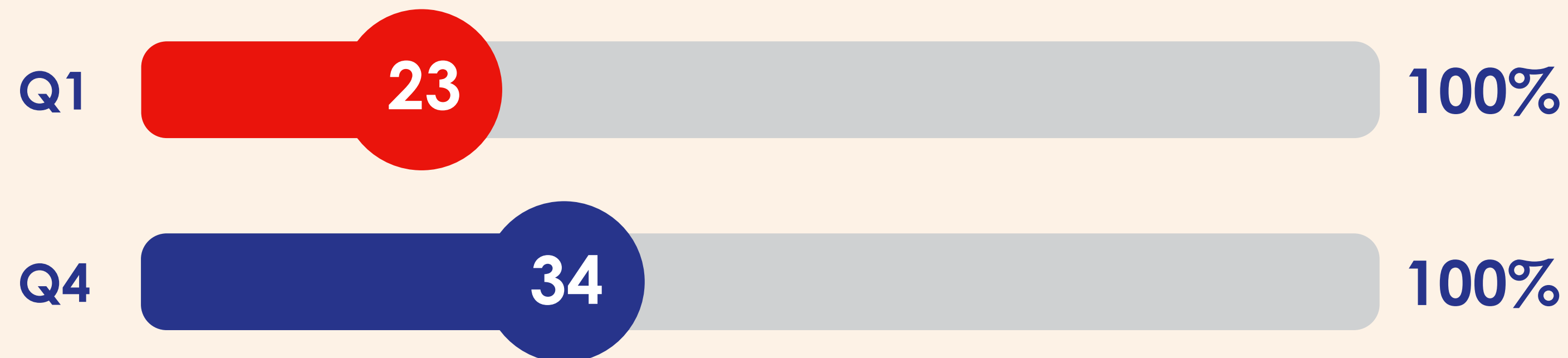
Voor het tweede kwartaal 2021 verwacht 4% van de ondernemers meer krimp dan groei in de werkgelegenheid. De sterkste krimp is te zien bij de horeca. De verwachting voor het eerste kwartaal 2021 was 5% krimp.

Innovatiequote

23% van de ondernemers uit het kleinbedrijf investeert meer dan 10% van hun omzet. In het laatste kwartaal van 2020 was dit nog 34%. **Topinnovatorsquote:** 9% van de ondernemers uit het kleinbedrijf investeert meer dan 25% van de omzet. Het laatste kwartaal van 2020 was dit nog 15%.

- Ondernemers zonder personeel investeren net zoveel als ondernemers met personeel.
- Starters raken hun voorsprong kwijt en investeren nu evenveel als gevestigde ondernemers.
- De zakelijke dienstverlening en (detail)handel wijken niet af van het gemiddelde.
- Binnen de horeca is de innovatiequote significant lager.

Verwachting tweede kwartaal 2021

-21%

Er wordt een daling van 21% verwacht voor de innovatiequote in het tweede kwartaal 2021. Vorig kwartaal was dit nog -11%.

- Investeringsverwachting bij ondernemers zonder personeel is lager dan bij ondernemers met personeel.
- Sterkste daling bij de horeca.

Ondernemersloon

36% van de ondernemers uit het kleinbedrijf verdient meer dan het minimumloon. Vorig kwartaal was dit 38%. 13% verdient onder het minimumloon en 51% van de ondernemers uit het kleinbedrijf verdient onder het bijstandsniveau.

- Ondernemersloon van starters is significant lager dan van bestaande ondernemers.
- Ondernemersloon van ondernemers zonder personeel is significant lager dan van ondernemers met personeel.
- Het ondernemersloon bij horeca, zorg en detailhandel is significant lager.

Q1

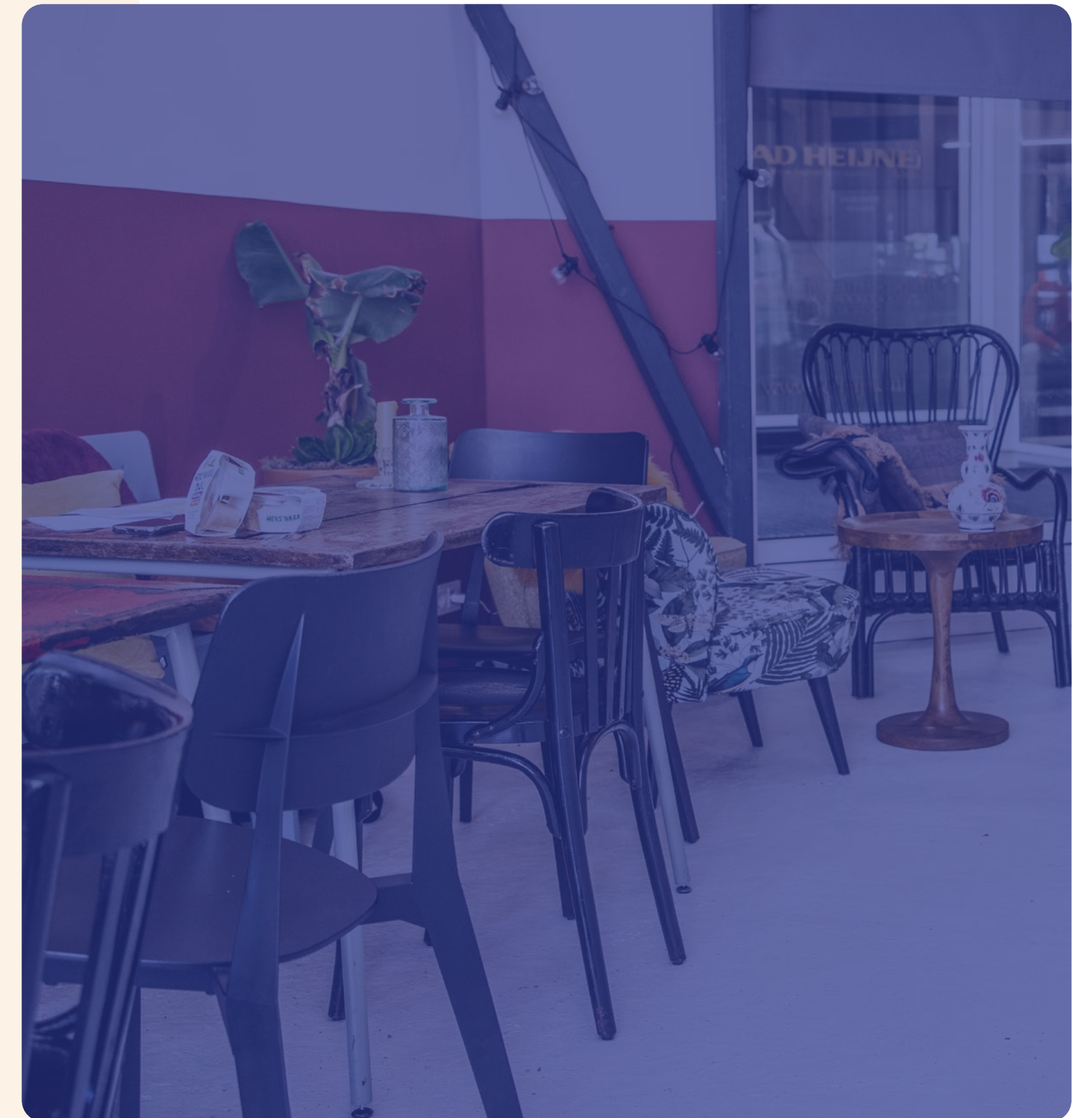
36

100%

Q4

38

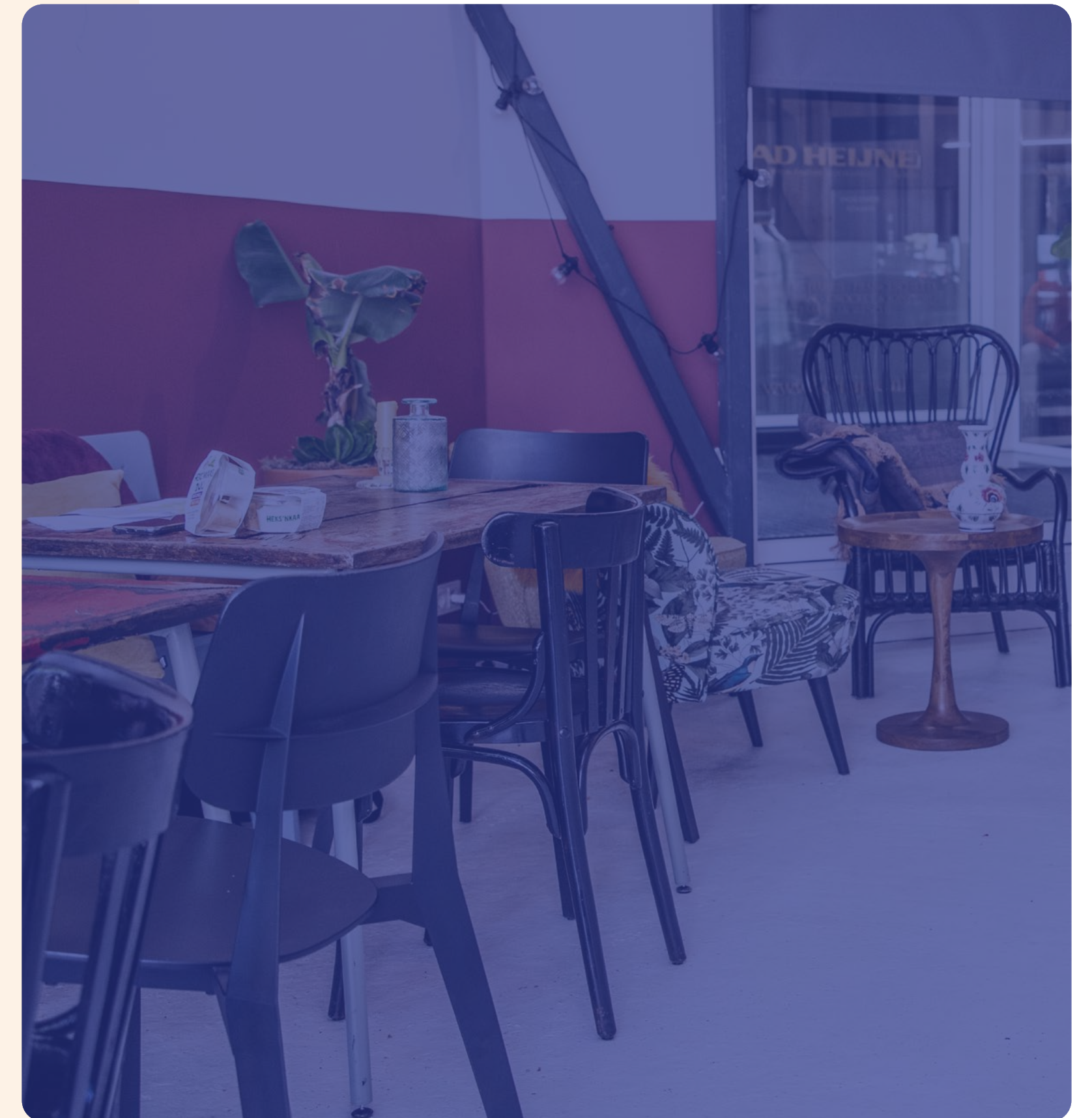
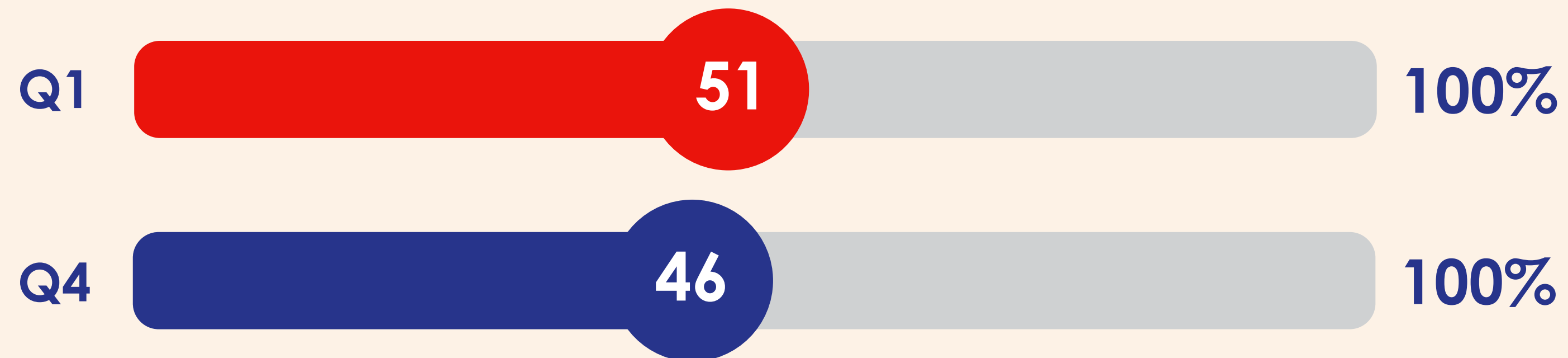
100%

Armoedeindex

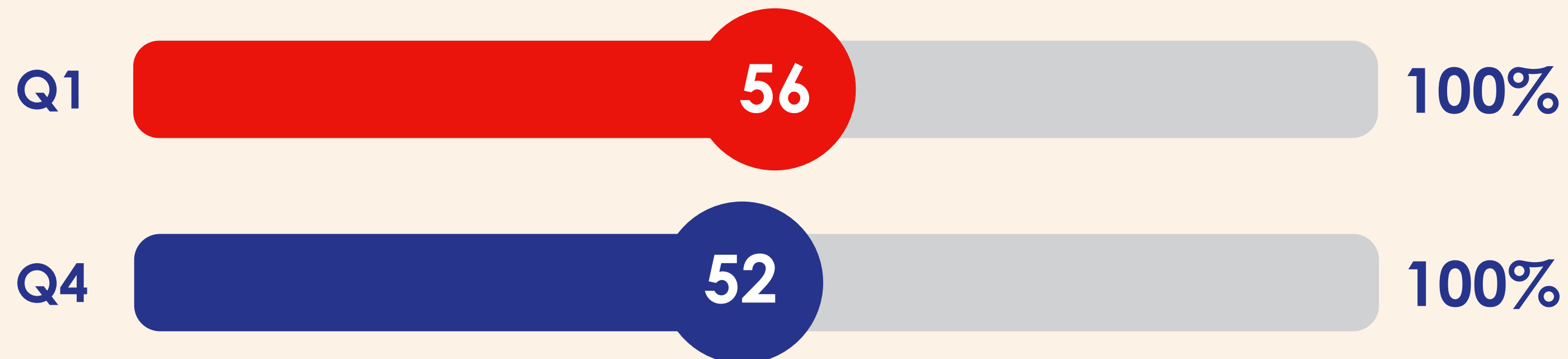
51% van de ondernemers verdient onder bijstandsniveau. In het laatste kwartaal van 2020 was dit 46%.

Stressniveau

Het stresslevel van ondernemers uit het kleinbedrijf is bovengemiddeld met een score van 56. Het laatste kwartaal van 2020 was de score 52.

- Significant lagere stressniveaus bij zakelijke dienstverlening (48) en technische beroepsbeoefenaren (51).
- Significant hogere stressniveaus bij de zorg/verzorging (60) en horeca (62).
- 28% van de ondernemers scoort 75 of hoger. Een uitzonderlijk hoog stressniveau.

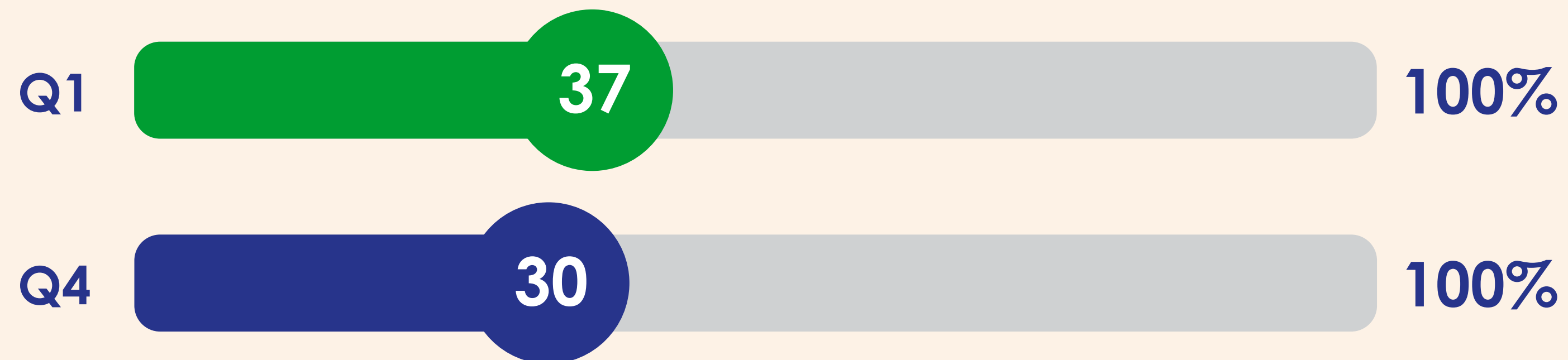
Langdurige stress

Hoge stress niveaus voor langere tijd verlagen de kwaliteit van (financiële) beslissingen.

Nettomarge

37% van de ondernemers uit het kleinbedrijf heeft een nettomarge hoger dan 21%. In het laatste kwartaal van 2020 was dit nog 30%. 55% heeft een nettomarge hoger dan 11% (was 49%) en 45% (was 51%) heeft een nettomarge lager of gelijk aan 10%.

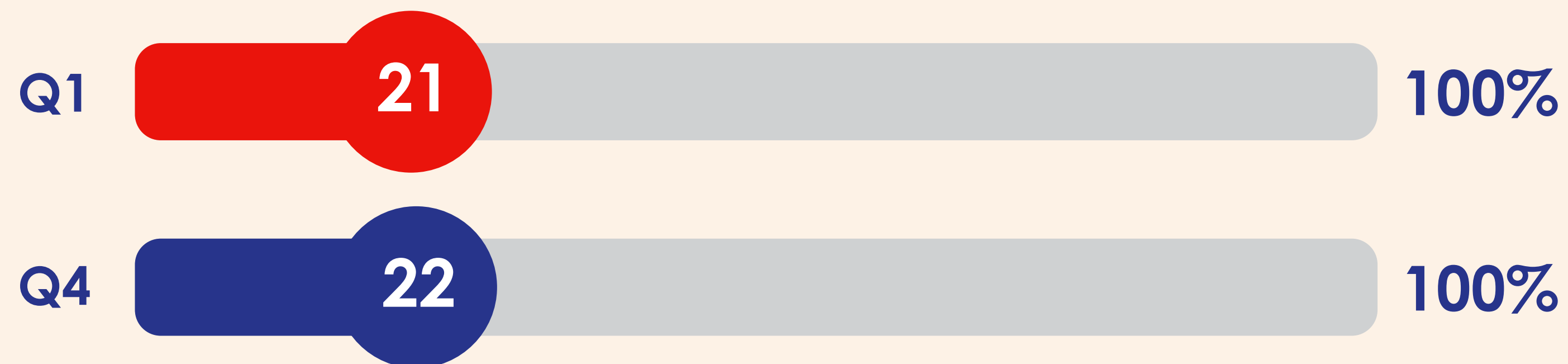
- Nettomarges bij starters zijn lager dan van gevestigde ondernemers.
- Nettomarges van ondernemers zonder personeel zijn gelijk aan die van ondernemers met personeel.
- Nettomarges van de zakelijke dienstverlening en detailhandel zijn flink hoger dan gemiddeld. Bij de horeca significant lager dan gemiddeld.

Weerstandsiindex

Slechts 21% van de ondernemers heeft een solvabiliteit van boven de 20%. In het laatste kwartaal van 2020 was dit 22%.

- Starters hebben een lager weerstandsvermogen dan bestaande ondernemers.
- Geen verschil tussen ondernemers zonder personeel en ondernemers met personeel.
- Horeca heeft een significant lager weerstandsvermogen dan gemiddeld.
- Zakelijke dienstverlening en technische beroepsbeoefenaren hebben een significant hoger weerstandsvermogen dan gemiddeld.

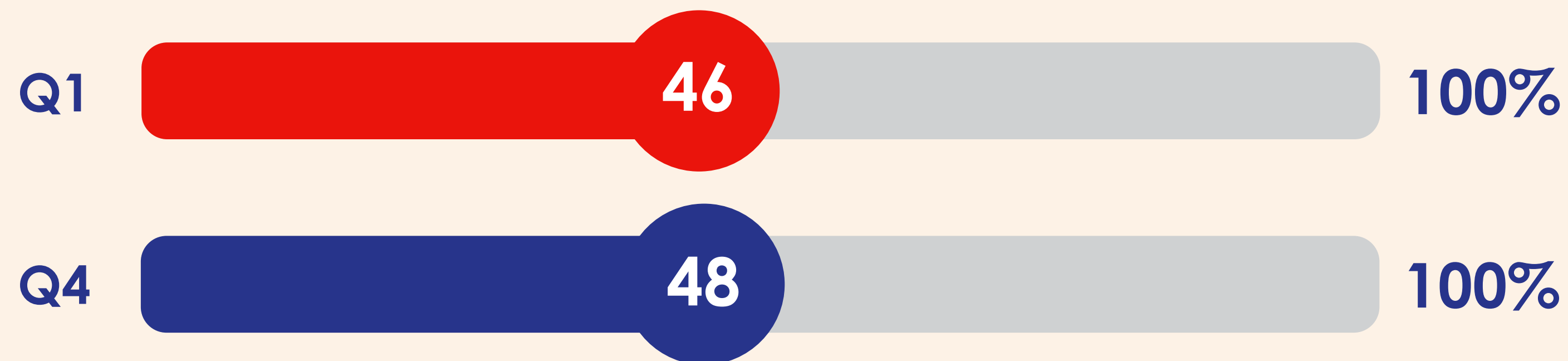
Technisch failliet

29% van de ondernemers is technisch failliet (negatief eigen vermogen).

Continuïteitsindex

46% van de ondernemers uit het kleinbedrijf heeft voldoende eigen financiële middelen om het bedrijf voort te zetten. In het laatste kwartaal van 2020 was dit 48%.

- Geen verschil tussen starters en bestaande ondernemers.
- Geen verschil tussen ondernemers zonder personeel en ondernemers met personeel.
- In de horeca is de index met 24% significant lager dan bij alle andere branches.
- De technische beroepsbeoefenaren en de zakelijke dienstverlening komen met 58% en 59% significant hoger uit.

Overheidssteun

36%

Met 36% is extra overheidssteun de meest genoemde maatregel.

- In de horeca is deze behoefte met 74% significant hoger.
- Bij de technische beroepsbeoefenaren en de zakelijke dienstverlening is de behoefte met 15% en 21% significant lager.

Aanbevelingen

- De helft van de kleinbedrijf ondernemers is aan het einde van haar latijn. De ondernemerslonen, investeringen, de liquiditeit en het weerstandsvermogen staan op een schrikbarend laag peil. Meer dan de helft van de ondernemers missen de middelen om hun bedrijf zonder steunmaatregelen te continueren.
- Dit geldt het sterkst voor de horeca, (detail)handel, starters en ondernemers zonder personeel.
- Directe inkomenssteun en risicokapitaal – bijvoorbeeld achtergestelde leningen – lijken nodig om een forse toename in bedrijfsbeëindigingen, faillissementen en privé schuldsaneringen te voorkomen.
- Een ruimhartige TOZO ronde zonder partner- en voordeurstoets ligt voor de hand. Snelle doorgeleiding naar de BBZ en coaching/begeleiding is van groot belang voor ondernemers die zichzelf nauwelijks ondernemersloon kunnen uitbetalen.
- Er zal snel moeten worden gehandeld, nog voor de zomer. De indexen wijzen op een snelle afname van de levensvatbaarheid van getroffen ondernemingen.

Voor meer informatie over dit rapport kun je terecht bij:

Ester Renssen
E: e.rensen@qredits.nl
T: 06 48 42 51 44

Verveelvoudiging voor eigen gebruik is alleen toegestaan met bronvermelding:
Van Teeffelen, L., Renssen, E. (2021), Helft kleinbedrijf strandt in het zicht van de haven, KBI Q1 2021, Qredits/HU/ONL